

Politisk aftale om reform af boligområdet

Tryghed om fremtidens boligpolitik

Der er mellem Naalakkersuisut og de politiske aftalepartier i Inatsisartut indgået følgende politiske aftale om en reform af indretningen af fremtidens boligområde.

En reform af boligområdet anses som en nødvendighed. Der opleves en stigende ulighed i samfundet, med større afstande mellem befolkningsgrupper og mere ulige vilkår og muligheder på tværs af landet. Adgangen til ens egen bolig er i høj grad forbundet med den sociale, sundhedsmæssige og økonomiske ulighed. Trygheden om ens boligsituation er derfor afgørende for den enkelte og familiens livskvalitet og muligheder. Politikken på boligområdet udgør dermed et centralt element i kampen for at mindske uligheden og forbedre borgernes livsvilkår.

Aftalen er et arbejdsdokument, der har til formål at skabe en stabil ramme om boligområdet og fastlægge de politiske ambitioner og principper for den fremtidige politik og reformens indhold. I aftalen beskrives den politiske retning for det fremadrettede arbejde, mens udfordringerne og rækkefølgen for de kommende opgaver fastsættes. Der skal gennemføres løbende forhandlinger om boligreformens delelementer. Kommunerne skal inddrages i samarbejdet.

Med aftalen forpligter Naalakkersuisut sig til at arbejde for udformning af konkrete politikker og løsninger i henhold til de politiske ambitioner og principper der fremgår af nærværende aftale. De politiske aftalepartier forpligter sig til at indgå konstruktivt i det kommende arbejde og bidrage til, at ambitionerne i aftalen realiseres i henhold til de beskrevne principper.

Aftalen løber fra 2023 frem til 2033. Det aftales at det politiske grundlag og de igangsatte initiativer evalueres hvert tredje år.

Et boligområde i balance

Boligområdet står i dag over for en lang række udfordringer, der kræver stabile rammer og langsigtede helhedsorienterede løsninger. Der skal arbejdes for løsninger der tager hensyn til det enkelte menneske og lokalsamfund og som bidrager til lige muligheder og mere lige vilkår på tværs af landet. Borgerne skal frigøres fra det offentlige og vilkårene i den offentlige og private boligforsyning, i henholdsvis de større og mindre bosteder, skal i højere grad ligestilles.

Udfordringerne, man som borger oplever i sin hverdag, er forskellige alt efter om man er bosat i Nuuk eller i en af de mindre bosteder. Fælles er, at alle har ret til en sund bolig og at der i alle områder af landet skal skabes muligheder, der understøtter borgernes evne til at boligforsyne sig selv. Boligområdet skal dermed på sigt indrettes således, at hjælpen fra det offentlige prioriteres til borgere med få midler til rådighed. Dette gælder både borgere i de mindre bosteder og borgere i de større byer.

Behovet en bolig skal imødekomme er forskellig alt efter, på hvilket stadie i livet man er og hvilke livsbetingelser man er blevet givet. Der skal derfor, så vidt muligt, arbejdes for et fleksibelt og dynamisk boligmarked. Arbejdet i boligreformen skal ses i en bredere sammenhæng, hvor allerede vedtagne strategier og handleplaner, målrettet særlige grupper, understøttes og indgår i baggrunden for det videre arbejde.

Boligfinansieringsordningerne skal tilpasses så de i størst mulig grad understøtter denne ambition;

- Midlerne skal prioriteres de borgere der ikke har mulighed for selv at spare op, eller som bor i et område, hvor det ikke er muligt at optage private boligfinansieringslån.
- Det skal undersøges, hvorledes det private lånemarked i de mindre bosteder kan understøttes, fx ved offentlige garantier.

- Førstegangskøbere skal hjælpes ind på boligmarkedet. Der skal laves specifikke ordninger målrettet denne gruppe.
- Muligheden for at lejere i Selvstyrejede udlejningsboliger kan eje deres udlejningsbolig skal forbedres.
- Borgere med få midler til rådighed i de større byer skal have bedre mulighed for at boligforsyne sig selv. Det skal sikres at midler afsat til boligområdet bruges efter hensigten og bidrager til flere boliger.

Det offentlige skal eje færrest mulige boliger. Det *anerkendes* at der er et behov for boligforsyning af de mindrebemidlede borgere, samt et behov for personaleboliger til brug for rekruttering af personale i den offentlige sektor. Antallet af personaleboliger til rådighed skal prioriteres til rekrutteringen af personale til samfundskritiske funktioner. Brugen af personaleboliger skal minimeres og i fremtiden udfases. Det står klart at den nuværende brug af personaleboliger ikke er holdbar og at der derfor er behov for en reformering personaleboligpolitikken.

Planen for håndtering af det manglende vedligehold i Selvstyrets boligmasse skal gennemføres og økonomien i boligafdelingerne skal i balance, for at sikre at det manglende vedligehold ikke øges i fremtiden. Derfor skal husleje og depositum i de offentlige udlejningsboliger afspejle de reelle omkostninger til drift og vedligehold. Det tilstræbes at holde omkostningerne og dermed huslejen på det lavest mulige niveau. De nødvendige tilpasninger af huslejen skal indføres langsomt, således at der skabes tryghed om lejernes økonomi. Borgere med få midler til rådighed skal hjælpes gennem en tilpasning af boligsikringsordningen.

Indretningen af det offentlige boligområde skal eftertænkes, således at administrationen effektiviseres og at omkostningerne forbundet hermed minimeres. Boligområdet skal indrettes således at borgernes behov imødekommes bedst muligt. Kommunerne skal inddrages i eventuelle beslutninger.

Der skal i det videre arbejde med boligreformen tages hensyn til andet reformarbejde.

Reformens delelementer – det fremadrettede arbejde:

Balance i boligafdelingernes økonomi

Formål: At sikre at huslejen i Selvstyrets boligmasse afspejler de faktiske omkostninger til drift og vedligehold. Der skal være gennemsigtighed om en tilpasning af huslejen og den skal gennemføres i et tempo der skaber tryghed og giver lejerne mulighed for at tilpasse deres økonomi. Dette gennemføres ved en ny lejelov.

Tidsplan for ny lejelov:

- Medio 2024 oplæg til principper og indhold for ny lejelov.
- Ultimo 2024 udkast til lovforslag til ny lejelov.
- Primo 2025 høringsperiode, forslaget præsenteres for kommunerne og Inatsisartuts partier og tilpasses herefter.
- **EM2025** Lovforslag til ny lejelov behandles.

Ny boligsikringsordning

Formål: At skabe tryghed om økonomien for borgere med få midler til rådighed, i forbindelse med gennemførelse af en tilpasning af huslejen. Lejere i privatejede boliger er ligeledes omfattet af en høj omkostningsbestemt husleje. En tilpasning af boligsikringsordningen skal give lejere i særligt lavindkomstgruppen et grundlag til at betale deres husleje. Revideringen af boligsikringsordningen vil medføre at flere husstande vil blive omfattet af ordningen. Der skal derfor løbende foretages en vurdering

af ordningen og dens effekt, således at det sikres, at borgernes mulighed for at boligforsyne sig selv fortsat understøttes mest muligt.

Tidsplan for lov om boligsikring:

- Medio 2024 oplæg til principper for ny boligsikringsordning.
- Ultimo 2024 udkast til lovforslag til ny boligsikringsordning.
- Ultimo 2024 høringsperiode, forslaget præsenteres for kommunerne og Inatsisartuts partier og tilpasses herefter.
- FM2025 Lovforslag til ny boligsikringsordning behandles.

Renoveringsindsats for Selvstyrets boligmasse

Formål: Der er et større manglende vedligehold i Selvstyrets boligmasse. Jf. finanslov for 2023, skal der præsenteres en plan for finansieringen af en renoveringsindsats. Renoveringsindsatsen har til formål at stoppe forøgelsen af det manglende vedligehold, således at det på sigt kan nedbringes og boligområdet kan komme i balance. Finansieringen af renoveringsindsatsen forudsættes af en husleje, der afspejler de faktiske omkostninger til drift og vedligehold. Omkostningerne forbundet med drift og vedligehold skal holdes på det lavest mulige niveau. Det skal afdækkes hvorvidt der kan opnås effektivisering af administrationen og boligafdelingernes organisering.

Tidsplan for renoveringsindsats:

- Medio 2024 præsentation og godkendelse af plan for finansiering af renoveringsindsats i Selvstyrets boligmasse.
- Medio 2024 igangsættelse af fysisk renoveringsindsats.

Tilpasning af boligfinansieringsordningerne

Formål: at sikre både borgerne og samfundet en optimal udnyttelse af samfundets midler, samt lette administrationen af ordningerne. Dertil skal borgernes adgang til ordningerne forbedres, således at borgernes mulighed for at boligforsyne sig selv sikres. Der ønskes et særligt fokus på mulighed for forbedring af lejer-til-ejerordningen.

Tidsplan for tilpasning af boligfinansieringsordningerne:

- Medio 2024 anden del af evaluering af boligfinansieringsordningerne præsenteres.
- Medio 2024 oplæg til principper for tilpasninger af boligfinansieringsordningerne.
- Medio 2024 udkast til lovforslag for ændring af boligfinansieringsordningerne.
- Medio 2024 høringsperiode, forslaget præsenteres for kommunerne og Inatsisartuts partier og tilpasses herefter.
- EM2024 Lovforslag for ændring af boligfinansieringsordningerne behandles.

Principper for personale boliger

Formål: brugen af personale boliger skal minimeres. Der skal udarbejdes et lovforslag til principper og afgrænsninger af brugen af personaleboliger. Der skal arbejdes på at det ved stillingsskift mellem Selvstyreejede virksomheder, bliver muligt at bibeholde ens personale bolig.

Tidsplan for lov om personaleboliger:

- Ultimo 2024 oplæg til principper for brug af personale boliger.
- Primo 2025 udkast til lovforslag vedrørende brug af personaleboliger.
- Medio 2025 høringsperiode, forslaget præsenteres for kommunerne og Inatsisartuts partier og tilpasses herefter.
- EM2025 Lovforslag om personaleboliger behandles.

Organisering af boligområdet i fremtiden

Formål: afklaring af henholdsvis Selvstyrets og kommunernes fremtidige rolle på boligområdet, samt fremtiden for de offentligejede boligselskaber.

Tidsplan for aftale om organisering af boligområdet i fremtiden:

- Primo 2025 afklaring af eventuelle behov for tilpasninger af lovgivningen og yderligere tiltag.
- Primo 2025 oplæg til principper for Selvstyrets og kommunernes fremtidige rolle på boligområdet.
- Medio 2025 politisk aftale vedrørende den fremtidige organisering af boligområdet.
- Primo 2026 oplæg til fremtidig organisering af offentligejede boligselskaber.
- Primo 2026 politisk aftale vedrørende organiseringen af offentligejede boligselskaber.
- Medio 2026 evt. udkast til lovforslag vedrørende organiseringen af boligområdet i fremtiden.
- Medio 2026 høringsperiode, forslaget præsenteres for kommunerne og Inatsisartuts partier og tilpasses herefter.
- EM2026 evt. lovforslag vedrørende organiseringen af boligområdet i fremtiden behandles.

Nedbringelse af Selvstyrets boligmasse

Formål: Selvstyret skal eje færrest mulige boliger og borgerne skal i højere grad understøttes i at boligforsyne sig selv. Nedbringelsen af Selvstyrets boligmasse skal tage hensyn til det fremadrettede behov for personaleboliger. Lov om andelsboliger skal tilpasses, således at der sikres hjemmel til omdannelse af Selvstyrets lejeboliger til andelsboliger.

Tidsplan for nedbringelse af Selvstyrets boligmasse og ændringsforslag af lov om andelsboliger:

- Medio 2024 udkast til ændringsforslag om andelsboliger, for at sikre hjemmel til omdannelse af Selvstyrets boliger til andelsboliger.
- Medio 2024 høringsperiode af ændringsforslag, forslaget præsenteres for kommunerne og Inatsisartuts partier og tilpasses herefter.
- EM2024 Lovforslag vedrørende ændring af lov om andelsboliger behandles.
- Ultimo 2024 oplæg til principper for nedbringelse af Selvstyrets boligmasse.
- Ultimo 2024 politisk aftale vedrørende nedbringelse af Selvstyrets boligmasse.
- Primo 2025 afklaring af eventuelle behov for tilpasninger af lovgivningen og yderligere tiltag.

Kommunikationsplan:

Åbenhed og tillid om boligreformen er afgørende i det fremadrettede arbejdet for et boligområde i balance. De initiativer der igangsættes vil have stor betydning for borgere og samfundet som helhed og kræver befolkningens opbakning og samarbejde. En af ambitionerne for reformen er, at der skal skabes en politik der tager hensyn til og bidrager til udviklingen af landets lokalsamfund, dette kræver at borgere og relevante interessenter informeres om reformens initiativer og resultater og at relevante aktører inviteres til at deltage aktivt og bidrage med deres erfaringer og viden.

Naalakkersuisut vil for at imødekomme ovenstående:

- Udarbejde konkrete kommunikationsstrategier målrettet reformens delelementer. I strategierne fastlægges en konkret kommunikationsplan og mulige interessenter beskrives.
- Orienterer om reformens initiativer og resultater gennem pressemeddelelser der sendes til pressen og lægges op på Naalakkersuisuts hjemmeside.
- Fremsende løbende statusopdateringer om boligreformen til kommunerne, herunder kommunalbestyrelserne, og Inatsisartuts partier og udvalg. Disse forventes som minimum at blive fremsendt i forbindelse med Inatsisartuts forårs- og efterårssamling, således at alle relevante aktører ved hvad der er på vej.
- Afholde borgermøder om reformens fremskridt og kommende initiativer.

- Afholde temamøder om reformens delelementer, hvor kommunerne, Inatsisartuts partier og evt. relevante interessenter og repræsentanter fra borgerorganisationer inviteres. Temamøderne vil udgøre grundlaget for det fremadrettede arbejde og fremtidige initiativer.
- Sikre tilstrækkelig høringstid af lovforslag.
- Udgive informationshæfter om de vedtagne initiativer og lovforslag. Der skal arbejdes for en lettilgængelighed for alle borgere.

Naalakkersuisoq for Boliger og Infrastruktur
Hans Peter Poulsen

Inuit Ataqtigiit
Harald Bianco

Siumut
Lars Poulsen